

M10 Tundmatu Viljandi Vabaduse platsilt 13,5 km.

M10 Unfamiliar Viljandi from Vabaduse plats (Freedom Square) 13.5 km.

Viljandi on ilus ajalooline linn, domineerivad lossimäed. Jalutuskäik viib äärelinna ja vähemtuntud kohtadesse.

Viljandi has a fine, historic centre, and a dramatic setting above the long Viljandi lake. This walk takes you to some of the interesting, lesser-known, suburban places in this delightfully varied town.

Talli tänav, Liivakivi paljand, / Sandstone exposure, Talli Street

1 Mine Jaani kiriku suunas.

Walk towards Jaani Church.

135m >

2 Pööra vasakule. Mine üle silla, kirik jääb paremale.

Turn left over the bridge that takes you to the left of the church.

90m >

Viljandi Jaani kirik pärineb 17.sajandi algusest. Kirik on sõdades korduvalt kannatanud, nõukogude perioodil kasutati hoonet mööblilaona. Kirik rekonstrueeriti 1992.

Viljandi Jaani (Saint John) Church not only suffered repeated damage and destruction since it was built in the early 17th. century, but had to serve as a furniture warehouse for much of the Soviet period, before re-consecration in 1992.

3 Mine otse edasi, jõuad Pikale tänavale.

Walk straight on into Pikk (long).

84m >

Telliskivihoone paremal on Paul Kondase keskus. Paul Kondas (1900-1985) oli Eesti tuntuim naivist. Majas on alaline Kondase tööde näitus ja regulaarsed väljapanekud eesti ja välismaa kunstnikelt. Kunstniku kõige tuntum maal on “Maasikasööjad”, millest on inspireeritud suured maasikad Viljandi tänavatel. Punkt 59 juures külastame Kondase hauda.

The brick building on your right houses the Paul Kondas Centre, dedicated to work by the best-known Estonian naive artist, Paul Kondas (1900 - 1985), plus changing exhibitions by Estonian and international artists. One of Kondas' most popular paintings is the 'Strawberry-eaters', inspiring the outside strawberries around the streets of Viljandi. At 59 on this walk, we visit Kondas' grave.

4 Lossi tänava ristmikul mine otse edasi.
At the junction with Lossi, continue straight on.
90m >

Lutsu tänava ristmikul aadressil Lutsu 5 on suurepärane näide 20.sajandi alguse heimatstiilis villast. Villa kuulus Viljandi viimasele sakslasest linnapeale Otto von Engelhardtile. Maja projekteeris linnapea vend Rudolf-Moritz. Hiljem elas majas tuntud arst, poliitik ja ajalehetoimetaja Mats Nõges (1879-1973). Uhked villad lossimägede serval kuulusid linna väljapaistvatele ja jõukatele kodanikele. Lõuna poolt avanes suurepärane vaade järvele, teisalt olid käeulatuses linnamugavused.

At the junction with Lutsu, Lutsu 5 on your left is a fine example of the Viljandi Heimat-style villa, built in the early 20th. century for the town's German mayor, Otto von Engelhardt, to a design by his brother, Rudolf-Moritz. It later became the home of the industrious Mats Nõges (1879 - 1973), a doctor, politician and newspaper editor. These villas were built by the town's most prosperous citizens along the crest of the hill

around the turn of the twentieth century, to combine a town location and south-facing views over the lake.

5 Hoia paremale ja mine pisut edasi mööda Pikka tänavat.

Fork right, continuing a short distance down Pikk.

35m >

Pikk tänav läheb mäest alla. Pikk pole küll Viljandi kõige järsem tänav, kuid munakivid on paras proovikivi autojuhtidele. Arheoloogilistel väljakaevamistel leitud ehitusmaterjal ja 14.sajandi munakivid lubavad oletada, et just siin on Viljandi vanim osa. See osa Pikast tänavast oli kunagi Juudi tänav.

Pikk descends to the right. It is not the steepest street in Viljandi, but its cobbles and length still make it a challenge for drivers. This is one of the oldest parts of the town, with excavated evidence of medieval buildings, and road cobbles that date back to the 14th century. This part of Pikk was once known as Jewish Street.

6 Pööra vasakule. See järsu mäe veerel kulgev väike tänavake kannab Kassisaba nime. Turn left on to a path called Kassisaba (cat's tail) along the hillside.

165m >

Enne kui pöörad ära Pikalt tänavalt, mine tammepuu alla kiige juurde, siit saab nautida parimaid vaateid Viljandile. Kassisaba kohale jäävad keskaegne nelja meetri paksuse linnamüüri jäänused. Varem kandis Oru tänav Kassisaba nime. Hiljuti on kogu piirkond uuesti ellu äratatud.

Before you turn off Pikk, you might want to walk down to the two-person swing under an oak tree, and enjoy one of the best views in Viljandi. Kassisaba is another of the town's delights, in woodland beneath the remains of the medieval 4-metre thick town walls; it was recently resurrected by local residents. At one time the whole street, including Oru, was know as Kassisaba.

7 Jätka mööda kitsast Oru tänavat.

Continue on the narrow street Oru.

65m >

8 Mine edasi mööda Oru tänavat.

Continue straight on along Oru.

100m >

158 astmega Trepimäe ääres on huvitavad heimat-stiilis villad, samas Oru tänava väikestes majades elasisid villade teenijad. Trepimägi ise on olnud väljakutseks energilistele jalutajatele enam kui sajandi.

The 158 steps in five flights of Trepimägi (staircase) have provided a challenge to the fit and energetic for well over a century. They are surrounded by some of the finest Heimat villas in the town. The humbler houses along Oru were the homes of the villa servants.

9 Pööra paremale Kraavi tänavale.

Turn right into Kraavi (ditch).

72m >

Kui jõuad Kraavi tänavale, pööra ringi ja näed hoonel endist kaupluse silti (Oru 10). Kunagi oli siin Liiase pagariäri, majal olevalt säilinud sildilt võib aimata, et müüdi juustu ja pagaritooteid. 1990ndate algul oli Oru 10 majas üks esimesi Viljandi erapoode.

Paremalt jookseb Supeluse tänav. Tagasihoidlik tänavake kandis sajand tagasi Aleksandri nime, sest igas linnas pidi olema tänav, mis nime saanud vene keisri järgi.

Vasakul on sisehoov, kus töötas eksperimentaalne, minimaalseid vahendeid kasutav restoran Null, millest 2021 tehti televisioonisaade. Paremalt on telliskivihoone, milles töötas avalik saun, mis teenindas kuni 70 naist ja sada meest. Tartu tänav oli linna peamine tuiksoon, mille kaudu suundus liiklus ida poole.

As you turn into Kraavi, turn round and you see the outline of a former shop sign (Oru 10). Before the Second World War Liias bakery operated here. The painted sign can still just be made out: cheese and bakery. In the early 1990s it became one of the first private shops in Viljandi. A small street called Supeluse runs off to the right. A century ago it was Alexandri Street, as every town had to have street named after the Russian Czar.

Kraavi was once a busy area of workshops and tenements, at a time when Tartu Street was the main eastward road in and out of Viljandi. On the left is a courtyard where an experimental environmental restaurant, Zero, was created with minimal resources in 2021 for a television programme. On the right is the brick building that was the area's communal sauna, with places for 70 women and 100 men.

10 Kui jõuad Tartu tänavale, mine üle tänava ja pööra paremale mäest alla.
When you come to Tartu Street, cross to the other side, and turn right down the hill.
108m >

11 Pööra vasakule Mäe tänavale.
Turn left up Mäe (hill).
90m >

Kunagi olid siinkandis Viljandi linna haigemajad; vana haigla oli Väikesel tänaval. 1929 avati suur, tolle aja kohta moodne 68 voodikohaga haigla praeguse ortodoksi kiriku lähedal. Tollal oli kirikuhoone osa haiglast, seda kasutati peamiselt küll surnukuurina. Haigla ülemarst oli Mats Nõges, kes elas Lutsu tänav 5 - vaata punkt 4. Haigla tegutses siin aastani 1985.

This was once the hospital area of Viljandi. The original hospital was in Väike, now replaced by a modern building. In 1929 a new 68-bed hospital was opened in the large building just above the present day Orthodox Church. The church was mainly used by the hospital as a mortuary. The medical director was Mats Nõges who lived at Lutsu 5 - see 4. The church was part of the hospital. It operated until 1985.

12 Ortodoksi kiriku juures pööra paremale Väikesele tänavale.
At the Orthodox Church, turn right into Väike (small).
278m >

Väike 13 maja juures pöörab tänav vasakule. Majal on huvitav veranda. Nurga taha jääb sama maja siseõu, pööra tähelepanu maja puitdetailidele - ehk on kunagine

suurepärase puunikerdus ühel päeval ka restaureeritud! Parevalt avanevad suurepärased vaated järvele.

At the point where the street turns left, the house Väike 13 has an especially attractive porch. Glance over to the right here for a good view over the lake. Just round the corner is a glimpse into a small, old-style courtyard of flats. Look at the woodwork details on the buildings -how good it would be to have them restored.

13 Ristteel pööra paremale Posti tänavale.

At a cross roads, turn right into Posti.

130m >

14 Pööra vasakule Kõrgemäe tänavale.

Turn left into Kõrgemäe (high hill).

78m >

Tänavatõus on 18%, see teeb Kõrgemäest ühe Eesti järsema tänav. Kõrgemäe 3 on huvitav rombikujuline kõrge maja.

At 18%, this is one of the steepest streets in Estonia. As you turn left into Kõrgemäe, look across the road to the right to the unusual tall, rhomboidal house at Kõrgemäe 3.

15 Pööra paremale Jakobsoni tänavale.

Turn right into C.R. Jakobsoni.

236m >

Carl Robert Jakobson (1841 - 1882) oli õpetaja, kirjamees, poliitik, etendas kandvat rolli eesti rahvuslikus liikumises. Tema algatusel ehitati telliskivihoone paremal, millest sai kohaliku seltsi- ja kultuurielu keskus. Kahjuks Jakobson enam ei näinud hoone avamist 1882. Samal aastal toimus siin Viljandimaa esimene laulupidu. Hoone ees on skulptuur "Leelotaja", mis märgib hoone kultuurilist tähtsust. 1908.aastast töötab majas kool, praegu käivad siin Viljandi Kesklinna Kooli algklasside õpilased, vanemate klasside õpilased käivad teisel pool teed pargis olevas suures telliskivihoones, mis on kesklinna üks suuremaid ehitusi (siit nähtav kui puud pole lehtes).

Carl Robert Jakobson (1841 - 1882) was a teacher, writer and politician, who played a significant part in Estonia's national awakening. He inspired the building on the right as a centre for culture and rural development, but did not live to see its opening in 1882. Since 1908 it has been a school, and now houses the primary pupils of Viljandi Central School. In front of the school is a statue, 'Soothing', recording the building's cultural significance, not least as the site of the first Viljandi County song festival in 1882. One of Viljandi's largest buildings lies across the park to the left (only visible when the trees are not in leaf). It is occupied by the older pupils of the Central School.

16 Pööra vasakule Allika tänavale.

Turn left up Allika (water spring).

140m >

Jõuad Viljandi äärelinna. Linnaosa iseloomustavad laiad tänavad ja alates 1920ndatel alguse saanud varieeruvad ehitusstiilid, mis teebki Viljandi üheks Eesti atraktiivsemaks linnaks. Suures osas kavandas linnaosa Viljandi arhitekt Ülo Stöör, osa siinseid maju on

tuntud ka kui 'Stööri hambad' või 'linnupuurid', kuid siiski on raske leida kahte päris ühesugust maja.

You now enter Viljandi's suburbs, characterised by wide streets, and a great variety of building styles from the 1920s onwards. It helps to make Viljandi one of Estonia's most attractive towns to live and to visit. The district was largely designed by the Viljandi architect Ülo Stöör, some of his houses here are also known as 'Stöör's teeth' or 'Stöör's bird boxes'. Try finding two homes in any street exactly the same in appearance -it is quite difficult.

17 Ristteel mine edasi mööda Allika tänavat.

At the cross roads, continue straight on along Allika.

114m >

18 Viie tänava ristumiskohas hoia pisut paremale, endiselt Allika tänavale.

At a meeting of five roads, fork slightly rightward, still on Allika.

100m >

19 Pööra paremale Kaevu tänavale.

Turn right into Kaevu (well).

188m >

Allapoole jääb Uueveski org. Kui tahad matka lühendada umbes kilomeetri võrra, siis pööra vasakule (samuti Kaevu tänav). 170 meetri pärast mine paremale, alla mööda järsku rada ja üle jõe viiva jalakäijate silla. Pööra vasakule Maasika tänavale, seejärel uuesti vasakule. Edasi punkt 25.

Below you on the left is the Uueveski (new mill) valley. If you should want to shorten the walk by around a kilometre, turn left along Kaevu for 170m, and descend the steep path on the right, down to the footbridge over the river. Then left and up to Maasika, and turn left along the road to 25.

20 Kohas, kus tee pöörab paremale mine üle muru otse edasi. Paremal on aed, algul hoia vasakule ja siis paremale.

As the road turns right, go straight on to the grass area, with a fence on the right.

Curve round to the left and then to the right.

215m >

21 Mine edasi mööda Paisu tänavat (tuleb sisse paremalt).

You come down to Paisu (dam) on the right. Continue ahead along it.

152m >

22 Enne kui tänav pöörab järsult paremale Paisu 18 maja juures, mine üle muru vasakule bussipeatusesse (Kösti Veski peatus).

Just before the road turns sharply to the right by the house Paisu 18, fork leftward over the grass down to the Kösti veski bus stop.

35m >

23 Pööra vasakule Oja tee.

Turn left along Oja tee (stream road).

248m >

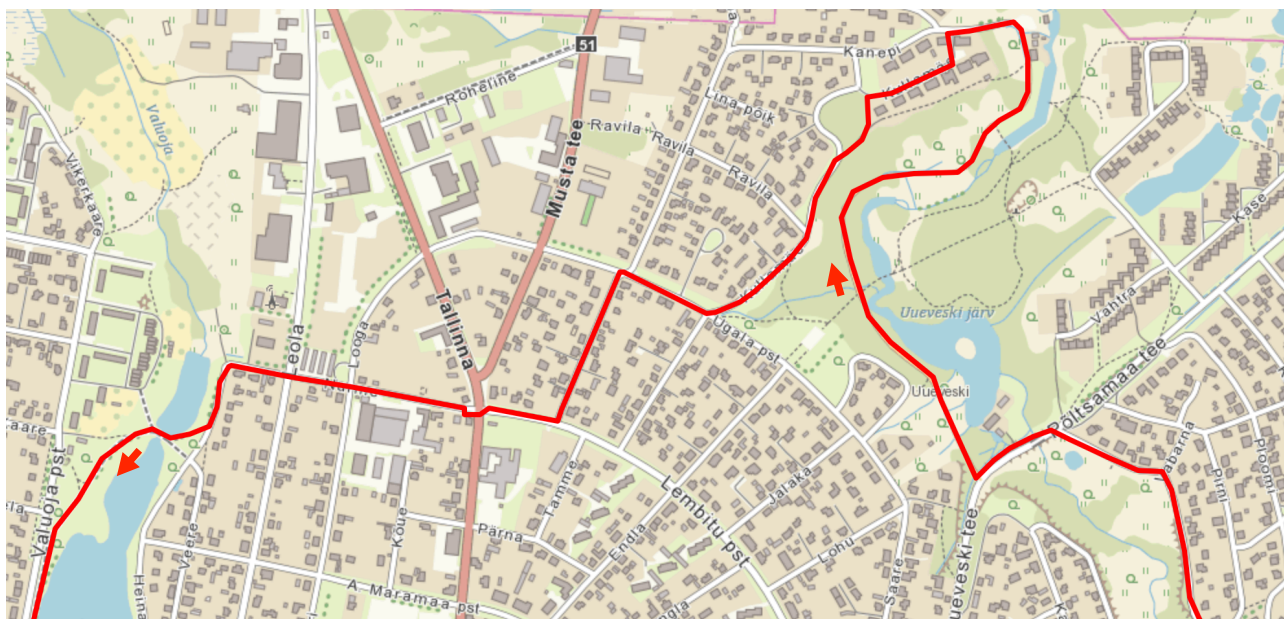
Siin on töötas enam kui 200 aastat Kösti veski, mille vanemad osad on 19.sajandist. Teise maailmasõja järel jahvatati siin (vilja)kohvi ja kama. Praegu toimib veski hüdroelektrijaamana. Veski taha paremale jääb Viljandi Metsakalmistu alumine osa.

There has been a lake and a mill here at Kösti for well over two hundred years. The oldest parts of the mill date from the 19th century. After the Second World War it was used for the production of coffee from grains and kama, a mixture of roasted barley, rye, oat and chick-pea. Now the mill houses a hydro-electric power plant. Beyond the mill on the right is the lower part of the large Metsakalmistu, forest graveyard. It has a wild and informal layout, in contrast with the Vanakalmistu, old graveyard, later on this walk.

24 Pööra vasakule Maasika tänavale. Tänav pöörab paremale, vasakule, uuesti vasakule, siis paremale; vasakul orus voolab Uueveski oja. Mine mööda Uueveski orgu, kuni jõuad suuremale tänavale, Uueveski teele.

Turn left into Maasika (strawberry). The road swings to the right, the left, the left again and the right as it goes up the valley, never far from the river. Follow it up the Uueveski valley until you reach the Uueveski tee main road.

954m >

25 Mine üle Põltsamaa / Uueveski tee ja pööra vasakule.

Cross over Põltsamaa / Uueveski tee and turn left.

153m >

Paremal on 19. sajandi veski. Veski järgi ongi tänav saanud nime -Uueveski.

On the right is the 19th-century Uueveski, new mill, after which the river is named.

26 Pööra paremale kergliiklusteele ja jätkka Uueveski orus. Mine mööda rada, ignoreeri kõrvalteid, kuni jõuad Uueveski puhkekeskuse autoparklasse.

Turn right on to the cycle path, and continue up the valley. Follow the path, not taking side-paths, until you reach the Uueveski Puhkekeskus (recreation centre) car park.

937m >

Kuigi linna külastajatele vähetuntud, on Uueveski org olnud pikka aega viljandlastele puhkepaigaks. 1929 istutati Uueveskile 10 000 männitaime, millest osa kasvavad siiani. Välibasseinid avati 1930, kuid kahjuks basseine praegu ei kasutata.

The Uueveski valley is Viljandi residents' park, unknown to most visitors to the town. It has long been popular for recreation and particularly its open-air swimming. 10,000 pine trees were planted in the sheltered upper valley in 1929, some of which survive. The following year the open swimming pools were built, but these are no longer in use.

27 Pööra vasakule Kanepi tänavale.

Turn left uphill into Kanepi.

97m >

28 Pööra esimesest tänavast vasakule Kullamäe tänavale.

Take the first turning left into a narrow road, Kullamäe, and follow it round to the right.

185m >

29 Kohas, kus tänav kaardub paremale, Kullamäe 20 juures, mine vasakule üle muru. Mine algul paralleelselt aiaga ja siis hoia paremale künkale.

When the road turns to the right by the house Kullamäe 20, turn left on the grass along the fence, and then to the right along the top of the slope.

112m >

30 Lasku künkast alla, Kullamäe tänav jätkub, mine otse edasi. Vasakul on Uueveski org.

Rejoin Kullamäe again, going straight on, with the Uueveski valley on your left.

327m >

31 Pööra paremale Ugala puiesteele.

Turn right into Ugala puiestee.

145m >

32 Pööra vasakule Lina tänavale.

Turn left into Lina (flax).

234m >

Oletatavalt oli see tänav kunagi linna piiriks, siin on endiselt väikesed puumajad suurte aedade ja kõrvalhoonetega.

This road was once at the edge of the town, and still contains small wooden houses and smallholdings with outbuildings.

33 Pööra paremale Lembitu puiesteele.

Turn right into Lembitu puiestee.

105m >

Puudega palistatud roheline ja avar Lembitu puiestee planeeriti 1920ndatel.

This curving, tree-lined avenue results from the town planning of the 1920s, when the north-eastern quarter of Viljandi was built up. It helps to make this part of the town feel so green and spacious.

34 Kui Lembitu ristub Tallinna tänavaga, mine üle Nurme tänavale.

At the cross roads with Tallinna, go across the pedestrian crossing and straight ahead into Nurme.

320m >

35 Leola tänava ristmikul mine edasi mööda Nurme tänavat. Kui jõuad järveni, kaardub tänav ja saab nimeks Veere.

At the cross roads with Leola, go straight ahead, continuing in Nurme. As you reach a lake, the road turns to the left and becomes Veere.

195m >

36 Veere 30 maja juures hoia paremale kahe järve vahelisele sillale.

Opposite house Veere 30, fork right on to a path to a bridge between the two lakes.

70m >

37 Pööra paremale kergliiklusteele mis viib üle silla ja mine mööda rada, mis kaardub vasakule. Rada kulgeb mööda Paala järve lääneserva.

Turn right on to the cycle path over the bridge, and follow this round to the left. Follow this path all the way along the western edge of the Paala järv.

658m >

Oleme madalas Valuoja orus. Nimi Valuoja tuleb ajast, mil Eestis oli rootsi võim, siin teostati hukkamisi. Geoloogiliselt tekkis Valuoja org Viljandi järve voolavate liustikuvete kogunemisel. Kuuehektariline Paala tehisejärv kaevati 1960ndate lõpul linnaarhitekt Ülo Stööri ettevõtmisel. Samal ajal ehitati kõrvalolev nõukogulik Paalalinn elamurajoon, mis oma järve, rannapromenaadi ja jäätisekioskiga on oluline osa Viljandist.

We are now in the shallow Valuoja (stream of pain) valley. The name derives from when Sweden ruled Estonia, and executions took place here. The Valuoja valley was created by glacial melt-waters flowing down to Viljandi Lake. Six-hectare Paala Lake was created in the late 1960s, when the adjacent Soviet part of the Paalalinn suburb was being erected. It is now a vital part of the Viljandi scene, with its bathing beach, fountains, promenades and ice cream kiosk.

38 Rada hargneb enne Jakobsoni tänavat, hoia paremale ja mine ülekäigurajal üle tänava.

As you approach C.R. Jakobsoni, the path splits. Fork right up to the pedestrian crossing and go over the road.

32m >

39 Mine vasakule, rada laskub alla parki.
Take the path that descends to the left into the park.
43m >

40 Varsti hoia paremale. Rada kaardub ja kulgeb paralleelselt Valuoja puiestega.
Mine kuni jõuad Vaksali tänava ringristmikuni.
Shortly afterwards fork right on to a path that curves round to run parallel with Valuoja puiestee. Continue on this path until you approach the Vaksali roundabout.
552m >

Enne teist maailmasõda oli linnal plaan rajada siia inglise stiilis park. Piirkond kahe väikese järve, tervise- ja kettaolgi rajaga on siiani jäänud poollooduslikuks. 2021 rajati pargi madalamas osas Vaksali tänava alla jalakäijate tunnel.

Vasakul kohe pärast mänguväljakut on pajud. Puud istutasid 1990ndatel Viljandi Rotary Klubi presidendid. Viljandi Rotary Klubi on osa rahvusvahelisest Rotary klubide võrgustikust, mille eesmärk on toetada ja arendada kohalikku kogukonda. Arvatavalt õigesti lõigatud paju võib elada kuni tuhandeaastaseks; pajuvitstest valmistatakse korve ja mööblit.

Just before the Second World War there were grand plans for an English-style park here. The area remains informal and in parts semi-wild, with two small lakes, a health trail and disc-golf facilities. In 2021 at the lower end of the park, a tunnel was built under Vaksali for the stream and for pedestrians to reach the more formal lake and grounds below the Ugala Theatre.

*Just beyond a play area on the left, there is a swirl of crack willow trees (*salix fragilis Bullata*). These have been planted since the 1990s by the Presidents of Viljandi Rotary Club, part of the international Rotary organisation for business and professional people, who perform beneficial service to their communities. The tree's wood is suitable for making baskets, furniture and carvings, and its name derives from the way it cracks when broken. Providing they are pollarded, they can live up to a thousand years.*

41 Kui jõuad jalgrattapoe autoparkla juurde, mine astmetest üles, pööra paremale ja mine ülekäigurajal üle Paala tee.
As you approach the cycle shop car park, climb the steps, turn right and cross Paala tee on the pedestrian crossing.
88m >

42 Pööra vasakule ja hoia paremale Vaksali tänavale.
Turn left and round to the right into Vaksali (station street).
92m >

43 Hoia paremale Köstri tänavale.
Fork right into Köstri.
456m >

Köstri tänava alguses seisab endine viljaveski, mis jahvatas aastaid jahu. Praegu tühjuna seisvat suurt hoonet on püütud müüa kui võimalikku kinnisvara arendust. Endisele kahekorruselisele hoonele on lisatud kaks betoonist korrust koos originaal viilotsaga.

Kantreküla tekkis ja hakkas arenema 1860ndatel. Nimi tuleb kantorist, mis vanas kõnepruugis tähendas kirikuõpetajat. Kantreküla oli väikeste majapidamiste piirkond, mõned neist on säilinud siiani. Kantreküla tööstuslik ja kinnisvara areng sai hoogu Tallinn-Viljandi raudteeühenduse tulekuga 1900. Hakati rajama suuremaid kortermaju töölistele, kuid püsisid edasi ka tihedalt kõrvuti ehitatud väikesed, sageli otse tänavale avanevad üksikmajapidamised. Kantreküla oli koduks ka väikesele mustlaste kogukonnale. Tänapäevaks on paljud majad korda tehtud ja on säilinud hinnatav naabri- ja kogukonnatunne. Nõukogude perioodi uuemad majad on püsti pandud mõnede vanemate hoonete asemele või omal ajal tühjaks jäänud platsile. Erinevatel aegadel ehitatud majade suurus ja arhitektuur varieeruvad mõnedel Kantreküla tänavatel suuresti. Kahjuks on osa vanemaid ja tollal lähestikku ehitatud puumaju läinud tuleroaks. 1913. aasta tulekahjus hävis 40 hoonet, millest 24 olid koduks inimestele.

Shortly after entering Köstri, there is a former grain mill, which formerly produced flour. It has been for sale as possible flats. Notice how the former two-storey stone main building has been raised by two further concrete storeys, incorporating the original gabled roof.

Kantreküla formed as a community around 1860. Its name means village of the kantor, an old name for a church minister. It was an area of smallholdings, a few of which still survive. The arrival of the railway from Tallinn in 1900 led to the area becoming industrialised and developed with housing for the workers. It acquired a distinct identity of industrial buildings intermixed with homes, some having retained large gardens and small orchards, and some built close together and opening directly on to the street. It even had a small gypsy community at one time. Many houses have been restored and improved, creating a pleasant neighbourhood quite different from the large homes and wide avenues elsewhere in the town. The variety of different houses along this road is amazing. The more modern Soviet-period ones are likely to have replaced older buildings or been built on vacant land. Fire also regularly destroyed wooden properties, particularly as many were built so close together. In 1913 one fire burned down 40 buildings, including 24 homes.

44 Tänavate ristumiskohas pööra vasakule Vene tänavale.

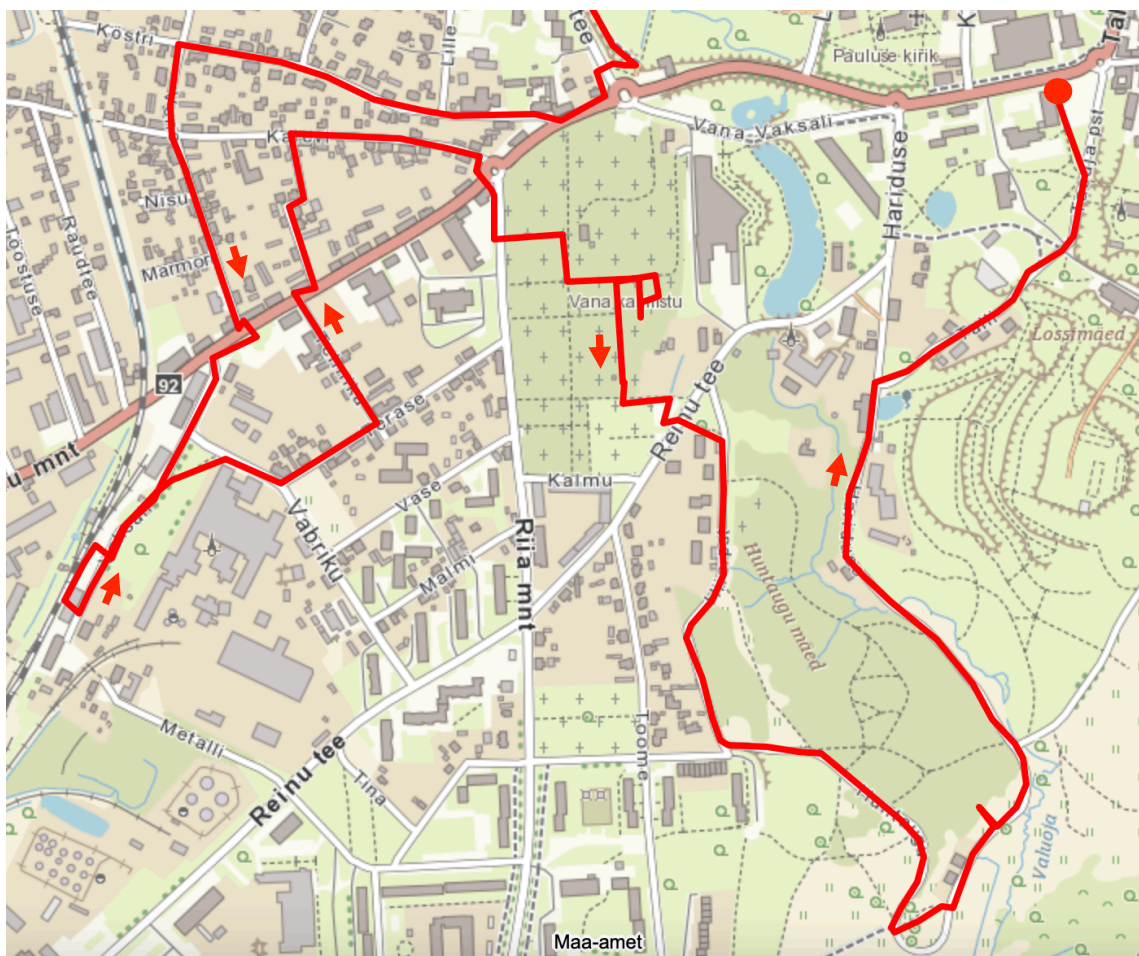
At a cross roads, turn left into Vene.

356m >

Maa, millele rajati Kantreküla eeslinn, kuulus Viljandi mõisnikele Ungern-Sternbergidele, kes maksimaalse tulu saamiseks rentis või müüs maad. Üldiselt esindasid Kantreküla asukad töölisklassi. Majade ukсед avanevad otse tänavale ja aiad on küllalt väikesed. Suuremad majad jaotati väiksemateks korteriteks. Tänapäevaks Kantreküla võlu on selle tagahoovid, kõrvalhooned ja kuurid, mõned neist viivad meid tagasi aega viiskümmend ja enam aastat tagasi. Kõrvaltänavatel on huvitavad nimed: Kalevi, Nisu, Marmori jne.

The Kantreküla land belonged to the Ungern-Sternbergs of Viljandi Manor. The value of the land was maximised in sale and rent terms. The residents would have been poor working people. The houses here open straight on to the street and the gardens are small. The few larger buildings were divided into multiple flats. Today, part of Kantreküla's charm is the backyards and outbuildings, and the tumble-down sheds, some looking like they probably did fifty or more years ago. The side streets here have

evocative names such as Kalevi (from the hero of the national epic), Nisu (wheat), and Marmor (marble).

45 Kui jõuad Vaksali tänavale, mine üle käigurajal üle tänava ja pööra paremale. Rada kaardub ja viib Viljandi raudteejaama.

When you reach Vaksali, go over the pedestrian crossing and turn right on the path that then curves round toward the station.

20m >

Siit edasi, üle raudteeületuskoha jätkub Kantreküla eeslinn. Kantreküla arendati ka nõukogude ajal. Segu tööstuhoonetest, huvitava arhitektuuriga eramajadest ja ka tänavanimed peegeldavad tollast arengut: siin on Tööstuse, Raudtee, Vilja, Tähe tänavad. Kui aeg lubab, siis selles piirkonnas tasub ringi vaadata. Raudteejaama viivad Paistu või Vilja tänav.

Beyond here, over the railway crossing, lies more of Kantreküla, some of which was developed during the Soviet era. It is the same mix of industrial and interesting domestic buildings, in Soviet streets named Tööstuse (industry), Raudtee (railway), Vilja (grain) and Tähe (star). If you have the time, the area is worth exploring, and you can return to the station directly on the short path from Paistu and Vilja streets.

46 Mine raudteejaama. Kui tahad raudteejaama vahele jätta, siis 155 meetri pärast pööra vasakule Vabriku tänavale ja jätk punktiga 51.

Continue to the railway station. If you want to miss it, turn left into Vabriku after 155m and go to 51.
304m >

R Kui oled tulnud rongiga, saad matka alustada ja lõpetada Viljandi raudteejaamas.
R If you come by train, this walk can be started and finished here at Viljandi station.

Raudtee jõudis Mõisakülalt Viljandisse 1897 ühendades linna lõuna- ja edelasuunas Pärnu, Valga ja Lätiga. Kolm aastat hiljem saadi ühendus Tallinnaga. Sajand tagasi kestis reis Viljandist Tallinnasse enam kui kaheksa tundi, Pärnusse jõudmiseks kulus seitse tundi. Viljandi jaamahoone ehitati 1927, kuid sõjakeerises see hävis. Praegune stalini-stiilis hoone koos kahe stiilse kõrvalehitusega on aastast 1953. Tasub vaadata ringi jaamahoone keskel olevas ooteruumis, siin on ka kohvik-restoran. Jaama juures on säilinud mitmed endise raudtee infrastruktuuri juurde kuuluvad hooned -veetorn, kaubaait ja vedurite hoiuruum, mida on hoitud korras või millele on leitud uus kasutus.

Jaamas on tualettruumid. **WC**

The railway arrived in Viljandi from Mõisaküla in 1897, linking the town southward to Pärnu, Valga and Latvia. Three years later the line arrived from Tallinn in the north. We should be grateful for the speed of modern public transport: a century ago trains from Viljandi took over eight hours to reach Tallinn, and around seven hours to reach Pärnu. The present 1953 station building, and two nearby matching outbuildings, were built in the Stalinist style to replace the 1927 station, destroyed in the Second World War. It is well worth looking at the waiting room in the centre of the building and the adjoining cafe and restaurant. Whilst a new platform has been built, the freight yards beyond the station now lie unused. Around the station area, many of the former railway buildings and installations, such as the water tower, goods warehouse, and locomotive shed, have been maintained, and even found new roles.

*The station has toilets. **WC***

47 Mine jaama platvormi lõpuni ja jätkka parkla juurest.
Walk along the train platform and continue to the platform end by the car park.
140m

Platvormi keskkohas vasakul on mälestuskivi 1897-1974 Viljandit läbinud kitsarööpmelisele raudteele. Kitsarööpmeline, 750-millimeetriline raudtee asendati laia, 1524-millimeetrilisega, samal ajal suleti lõuna poole minev Mõisaküla liin. Mälestuskivi juures on ka jupike vana kitsarööpmelist raudteed. Paremäl on endine vedurikuur, mille kitsad ukсед viitavad enne 1974. aastat kasutusel olnud väiksematele rongidele.

Half way along the railway platform to the left you can see a stone commemorating the rails being 750mm apart from 1897 to 1974, when the gauge to Tallinn was widened to 1,524mm, and the railway south to Mõisaküla was closed. Beside the stone is a short section of the old track. The small size of trains before 1974 is indicated by the doors of the former locomotive shed on the right.

48 Autoparklast mine üle tänava kergliiklusteele ja pööra vasakule.
Cross the car park to the cycle track on the far side of the road and turn left.
149m

49 Gaasitoru asukohta märkiva oranži posti juures mine paremale jalgrajale.
Fork right on to a footpath which starts by an orange gas-line post.

76m >

Paremal on küünlavabrik Hansa Candle. Hoone ees on värviline piirdeaed. Siinse tänavakunsti loojad on Viljandi kultuuriakadeemia tudengid. Algselt toodeti vabrikus tuletikke. Vana vabrik on aastast 1904, kuid moderniseeriti põhjalikult 70 aastat hiljem, mil siia paigutati rootsi tootmistehnoloogia. Tollane Viljandi tikuvabrik varustas tuletikkudega Eestit ja suurt osa endisest Nõukogude Liidust. Ajad on muutunud ja aastal 2022 Hansa Candle'i 110 töötajat valmistasid miljon erinevat küünalt.

On your right is the Hansa Candle factory, bounded by a vivid wall of street art created by Viljandi Culture Academy students. The factory formerly manufactured matches. The water tower dates from 1912, but the original 1904 factory was demolished seventy years later to accommodate more modern Swedish match production facilities. Viljandi Match factory supplied matches for Estonia and largely to Soviet Union. Times have changed and in 2022 the 110 employees produced over half a billion candles of all kinds.

50 Pööra paremale Vabriku tänavale.
Turn right into Vabriku (factory).

76m

51 Pööra vasakule Terasse tänavale.
Turn left into Terasse (also factory).

117m >

52 Pööra vasakule Tehnika tänavale.
Turn left into Tehnika (engineering).

164m >

Vasakul on Kantrekülale küllalt iseloomulikud viljapuuaiad. Siin olid tänavad nimetatud riikide järgi -Inglise, Belgia, Prantsuse tänav. Kohe jõuame Itaalia tänavale.

On the left is another feature of Kantreküla, the remnants of old orchards. All the streets here were once named after countries. You have just come from the former English and Belgian Streets, and are now in French Street, about to enter Italy!

53 Kui jõuad uuesti Vaksali tänavale, mine üle tänava, pööra paremale kohe vasakule Itaalia tänavale.

When you reach Vaksali once more, cross over, turn right and immediately left into Itaalia.

245m >

Itaalia tänav viib tagasi Kantreküla südamesse. Itaalia tänav sai oma nime 1918, oli nõukogude perioodil Side tänav, sai endise nime tagasi 2018. Tänav teeb järsu pöörde paremale ja ümber maja nurga pöörab vasakule.

Itaalia (Italian) returns you to the heart of Kantreküla. It was thus named in 1918, changed to Side (Communications) in the Second World War, and changed back to Itaalia

in 2018. It is unusual for an Estonian street to have a 'kink' in the middle, where the road suddenly turns right and then left around a house.

54 Pööra paremale Kalevi tänavale.

Turn right into Kalevi.

230m >

55 Kui jõuad ringristmikule pööra paremale ja mine üle ülekäiguraja Vaksali tänavalt Riia maanteele. Teisel pool teed on kalmistu. Mine edasi mööda Riia maanteed.

As you approach the roundabout turn right and use the pedestrian crossing across Vaksali to reach Riia maantee, with the cemetery on the other side of the road. Continue along Riia maantee.

124m >

56 Supermarketi autoparkla juures pööra vasakule, mine üle Riia maantee ja sisene Viljandi Vanale kalmistule.

By the supermarket car park entrance, turn left across Riia maantee and go into the graveyard, Viljandi Old Cemetery.

86m >

45 meetri järel tänavavalgusposti juures vasakul on Johan Kallaste (1891 - 1999) haud. Johan Kallaste oli oma surma ajal teadaolevalt Eesti kõigi aegade vanim mees olles elanud 107 aastat ja 252 päeva. Haua koordinaadid: 58° 21' 42.920" : 25° 35' 2.710".

Kalmistul on umbes 4 500 hauda, meie möödume vaid mõnest huvitavamast, aga kui on aega, siis tasub kogu surnuaeda veidi põhjalikumalt uurida. Kalmistu on asutatud suvel 1773, mil matmised kirikusse ja selle lähiümbrusesse keelati hügieenilistel põhjustel. Praeguseks on kogu Viljandi Vana kalmistu kultuuriväärtusega

kalmistu. Kalmistu kabel on rajatud 18. sajandi lõpul ja ümberehitatud sajand hiljem. Kabelist vasakul on kalmistu plaan, millel on märgitud 135 olulisemat hauda. Praegu kalmistule enam uusi hauaplatse ei anta. Paremale suunduva raja ääres on ka kuivkäimla. **WC**

Just beyond a street light on the left after 45m is the grave of Johan Kallaste (1891 - 1999), who at the time of his death was Estonia's oldest ever man, having lived 107 years and 252 days. Precise grave location: 58° 21' 42.920" : 25° 35' 2.710".

This is a large cemetery with around 4,500 graves, which requires time to explore fully. The cemetery was founded in 1773, when burials around churches were banned for health reasons. The National Heritage Board has designated 135 tombs as having high artistic value. Our walk visits a few interesting locations, but you may wish to spend more time here. To the left of the late 18th-century chapel and administration

building, is a map of the graveyard, with the grave locations of notable people. The graveyard is now closed to further burials. Along the path to the right of the building is an earth toilet. WC

57 Kui lähened valgele kabelile pööra paremale, pearajale.
As you approach the cemetery office, turn down the main path on the right.
55m >

58 Järgmisel ristival pearajal mine vasakule.
At the next main path crossing, turn left.
84m >

59 Kui oled jõudnud prügikastideni mine neljandast rajast paremale.
After you come to a waste collection point, take the fourth path on the right.
50m >

45 meetri järel on kaks hauda. Esimesel, Viljandi kunagise kaupmehe, Hans Sassi haul on üks neljast kalmistul olevast August Weizenbergi skulptuurist. Haul on naine ankruka, millel on pigem sümboolne tähendus, mitte otsene seos merega. Haa asend 58° 21' 39.480" : 25° 35' 10.00". Järgmine on naiivkunstniku ja haridustegelase, Viljandi ja Suure-Jaaniga tihedalt seotud Paul Kondase (vaata punkt 3) puhkepaik.

After 45m, look out for two graves on your right. The first, of Hans Sassi, a tradesman, has one of four August Weizenberg statues in the cemetery. This depicts a female with an anchor, probably of symbolic rather than nautical significance. Precise grave location is 58° 21' 39.480" : 25° 35' 10.100". Just beyond is the grave of the naive artist and educator, Paul Kondas, associated closely with Viljandi and Suure-Jaani (details at 3).

60 Mine helekollase telliskividest kabeli suunas.
Head for the nearby light-yellow brick chapel.
36m >

See on Pallitsari pere hauakamber, mille rajas Jaan Pallitsari lesk. Jaan Pallitsar (1860 - 1900) oli elektriinsener, elas ja töötas Peterburis. Kabelis näeme August Weizenbergi tehtud Pallitsari büsti. Ukse kohal on saksakeelsed sõnad Piiblist: Sinu tahe sündigu, Jeesus ütleb meile, et Jumala soovid tulevad enne meie soove.... (Matthew 6:10). Kabelit on remonditud, varguste ärahoidmiseks oli Nõukogude ajal kabeli ümber piire.

The chapel-tomb is dedicated to the Pallitsari family. It was built by the widow of Jaan Pallitsar (1860 - 1900), an electrical technician who lived and worked in St. Petersburg. It includes a bronze bust of him by August Weizenberg. The German words over the door are from the Bible, Matthew 6:10, Your will be done, when Jesus tells us God's wishes comes before our own. The chapel was barricaded during the Soviet period, to protect it from thieves, and has since been repaired.

61 Kui jõuad pearajale, kohta kus olid punkti 59 juures, pööra vasakule, tagasi kalmistu keskme suunas.
Return to the main path you were on at 59 and turn left, back towards the centre of the cemetery.
75m >

62 Kui oled uuesti jõudnud prügikastide juurde, pööra vasakule, varsti näed vasakul madalat müüri.

When you come back to the waste point again, turn left. A wall appears on your left.

143m >

120 meetri järel paremal on tellistest Toomas Pihlaku (1862 - 1935) hauakabel. Kabeli sissekäigu kohal on kivist inglid, pisikese altari all on püha tall. Otse kabeli taga puhkab Vello Lattik (1935 - 2007), kes lisaks mitmetele argiametitele oli tuntud viljaka kirjaniku-publitsistina ja Viljandimaa kirjanduselu eestvedajana.

The distinctive chapel building you pass on the right after 120m, is a brick chapel-tomb dedicated to Toomas Pihlaku (1862 - 1935). It has appealing stone carvings of two angels over the door, and the holy lamb below the altar setting. Just behind the chapel is the grave of the local writer, Vello Lattik (1935 - 2007). He held various ordinary jobs whilst being a fruitful writer, essayist and leader of Viljandi County literary life.

63 Raja lõpus pööra vasakule.

When you come to the end of the path, turn left.

49m >

64 Heki sees paremal on ava. Mine läbi avause autoparklasse.

Look out for a gap in the hedge on the right, and go through it into the car park.

40m >

Siin on Saksa kalmistu. Teise maailmasõja päevil maeti siia 700 saksa armee sõdurit, kellest enamus hukkus külma, mitte konflikti tõttu. Nõukogude perioodil kalmistu rüvetati, taastati 1994, mil haudadele asetatati lihtsad ristid.

This is the German Cemetery. Around 700 soldiers in the German Army during the Second World War are buried in the slopes above. A large number died from cold, rather than conflict. The cemetery was desecrated in the Soviet period, but restored in 1994, with simple crosses replacing the former graves.

65 Autoparkla juurest mine üle Reinu tee ja teisel pool teed otse üle rohuse ala.

From the car park, go over the road, Reinu tee, and straight on across the grass area ahead.

69m >

66 Pööra paremale Hiie puisteele.

Turn right into Hiie puistee.

406m >

Vasakul on Viljandi kõige väiksem, 90 hauaplatsiga Hiie kalmistu, mis asutati 1840ndatel ortodoksi matmispaigana. Kalmistule uusi hauaplatse ei anta.

On the left is Hiie kalmistu, the smallest graveyard in Viljandi, with ninety graves and at one time for Orthodox burials. It is now closed to further burials.

67 Kui jõuad kortermajade juurde, pööra vasakule. Allamäge kulgev rada viib metsa suunas.

As you approach some flats, turn left on to the track that runs downhill towards the woodland below.

390m >

Siinsed kortermajad on 1970ndatel ehitatud Männimäe elamurajooni osa. Männimäe pidi majutama kõrvalasuva areneva tööstuspiirkonna töölisi. Siinne osa Männimäest on pisut kõrgemal Viljandi järvest ja pakub suurepäraseid vaateid, lumisel talvel on siin suusa- ja lumelaua rajad.

Kui jõuad raja alumisse ossa, näed paremal künkal suurt kivi. Kuni aastani 2022 oli siin nõukogude memoriaal "fašistliku terrorismi ohvritele 1941-1944". Nüüd on kivil lihtne tekst "kõigile teise maailmasõja ohvritele". Viljandi on uhke faktile, et siin ei olnud Stalini ja Lenini kujusid.

The flats are at the edge of the large Soviet Männimäe development, built from the 1970 onwards to house the workers at the nearby expanding industrial area. It benefits from its scenic position above Viljandi Lake, and possesses a small ski and snowboard centre.

As you reach the lower part of the track, you can see a large stone on top of the hill to the right. Until 2022 this was a Soviet memorial to "victims of fascist terror, 1941 - 1944", but now it is simply a memorial to all victims of the Second World War. Viljandi is very proud that it was one of the few Soviet towns never to have had a statue of Lenin or Stalin.

68 Kohas, kus paremalt tuleb sisse rada pööra vasakule, kahe elumaja suunas viivale kitsale rohusele rajale.

As a track joins from the right, turn left on to a narrow, grassy path towards two houses.
77m >

69 Pööra vasakule, Hariduse tänavale. Mine edasi. Tee kulgeb ülesmäge kitsas orus lossimägade jalamil.

Turn left on to the road, Hariduse (education). Continue along it as it turns up a narrow valley beneath the castle ramparts.

738m >

145 meetri pärast näed vasakul väikest jalakäijate silda. Sild viib memoriaali juurde, kus jaanuaris 1906 sõjaväelased hukkasid baltisaksa mõisnik Karl von Sieversi nõudmisel 45 inimest. Hukatavaid süüdistati osavõtus 1905.aasta revolutsioonist ja mässus baltisaksa mõisnike vastu. Mäenõlvale on maetud veel 13 hukatut.

Paremal on mäed, mis viivad Viljandi ordulinnuse varemete juurde. Edelasuunast oli linnus oli peaaegu ligipääsmatu. Edasi Valuoja orus, paremal on endine suur tööstushoone. 1933 - 1934 oli siin lennukitehas, milles toodeti kolm lennukit ja kuus purilennukit. Pärast surmaga lõppenud õnnetust hakati siin valmistama busse. Nõukogude ajal oli siin Talleksi tsehh, valmistati ekskavaatoreid. Praegu on hoones kultuuri- ja meelelahutuskeskus, 2013 avati Viljandi Avatud Noortetuba.

Kui lähened Talli tänavale on paremal allikas, millele Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid on ehitanud majakese.

After 145m you will see a footbridge on the left. It leads a short distance to a memorial to 45 people killed here by troops in January 1906, on the orders of the German overlord Karl von Sievers. They were accused without trial of being involved in

the 1905 uprisings against the German landlords. 13 more individuals were killed nearby. They are buried on the hillside above.

On the right are the slopes leading up to the ruins of Viljandi Castle, which was virtually impregnable from this south-western side. Further up the Valuoja valley on the right, is a large industrial building. In 1933 - 1934 it was an aircraft factory, producing three planes and six gliders. After one of the planes had a fatal crash, the factory switched to making buses. In the Soviet period it became part of Tallinn Excavators Factory (Talleks). The building has become a cultural and entertainment centre, partly housing Viljandi Open Youth Club.

As you approach Talli, to the right is a spring. Craft students of the Viljandi Culture Academy have made an attractive canopy for it.

70 Kui möödud vanast kaevust paremal, hoia paremale Talli tänavale.
When you pass the old well on the right, fork right up Talli (stable).
282m >

Paremal, mäe jalamil on Eesti suuremaid, Lõuna-Eestis levinud devoni liivakivi paljand. Paremal mäeveerel on Viljandi mõisa kunagine tall ja abihooned, ehitusaasta 1746. Vasakul on keskaegne väikese Katariina kabeli ase. Kabeli pearuumi toetas rikkalikult dekoreeritud kaheksanurkne post, mille säilinud osa on hoiul Viljandi muuseumis. Kunagise kloostri asukoha kaugemas nurgas, Lauluväljaku taga on Viljandi mõisnike Ungern-Sternbergide matmispaik.

Natuke maad edasi on kindral Laidoneri kuju, millele talvekuudel võib olla pandud ümber eesti lipuvärvides sall. Viljandi oli väheseid linnu, kus nõukogude ajal polnud Lenini ja Stalini kujusid - selle üle ollakse päris uhked. 1938.aastani kuulus maa Viljandi mõisale.

At the foot of the hill on the right is one of the largest exposures in the area of Devonian sandstone, the underlying rock of all southern Estonia. At the top of the hill the buildings on the right were once the stables and outbuildings of the former 1746 Viljandi Manor House. On the left is the site of the Catherine Chapel, a small, late-medieval monastic building. The main room was supported by a highly decorated octagonal pillar, part of which is preserved in Viljandi Museum. On the far side of the chapel site, behind the Song Festival Stadium, is the burial place of the Ungern-Sternberg family who owned the nearby Viljandi Manor.

A short distance further on, up to the right, is a mounted statue of General Laidoner (details at 6). In winter he is sometimes thoughtfully given a woollen scarf in Estonian colours. Viljandi remains proud that it is one of the few Soviet towns never to have had a statue of Lenin or Stalin. Until 1938, this was the site of the substantial, wooden 1746 Viljandi Manor.

71 Mine mööda Tasuja puiesteed kuni jõuad Vabaduse plats (13,49 km).
Continue straight on into Tasuja puiestee and you come to Vabaduse plats (13.49 km).
208m >

Vasakul on endine Viljandi mõis. Mõisahooned ehitati 1878, praegu on siin hotell. 1920ndatest on siin olnud lasteaed, politseijaoskond; nõukogude ajal majutusid hoones sõjaväe- ja sisejulgeolekuteenistused. Siit algas nõukogude võimu poolt represseeritute

teekond Siberi vangilaagritesse. Teel hotelli juurde puude all on mälestuskivi mälestuskivi.

Vabaduse platsil on monument Eesti vabadussõjas (1918-1920) langenutele. Originaalmonument püstitati 1926, selle autor oli kujur Amandus Adamson. Monumendi hävitas nõukogude režiim aastal 1949. Uus monument valmis 2023, loojad on skulptorid Tiiu Kirsipuu ja Ivan Zubaka.

Off to the left is the 1878 new Viljandi Manor, now a hotel. Since the 1920s it has served as a kindergarten, and been occupied by the police, and the Soviet military and security apparatus. From this building victims of the Soviet repressions began their journeys to Siberian prison camps. A memorial stone to them is among the trees between the road and the hotel. The larger monument in Vabaduse plats commemorates those who died in the Estonian War of Independence (1918 - 1920). It was created by Amandus Adamson in 1926, but destroyed by the Soviet regime in 1949. It was recreated in 2023, the bronze statues sculpted by Tiiu Kirsipuu and Ivan Zubaka.